

Forum for kontroll og tilsyn
NKRF – kontroll og revisjon i kommunene

Kontaktperson:
Unni Romstad

Dato og referanse:
24.3.23

Revisjon Midt-Norge SA
Brugata 2
7715 Steinkjer

Besøksadresse:
Brugata 2
7715 Steinkjer

Org nr: 919 902 310 mva
Bank: 4270 18 38658

M post@revisjonmidt norge.no

T +47 907 30 300

Viser til brev vedrørende 'Høring om anbefalinger for god skikk og praksis om møtebok og om bestilling, behandling og oppfølging av forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll' datert 6.2.23.

Revisjon Midt-Norge SA (RMN) har lest begge utkast til anbefalinger for god skikk og praksis med stor interesse. RMN mener det er klokt og riktig at Forum for kontroll og tilsyn og NKRF samarbeider om å gi veiledning til anbefalt praksis for kontrollutvalgssekretariatene, da dette også er med på å sikre riktige forventninger fra sekretariatenes samarbeidspartnere. RMN sine innspill til de respektive dokumentene avgis som en samlet høringsuttalelse, hvor del 1 omhandler møtebok og del 2 omhandler bestilling, behandling og oppfølging av forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

DEL 1 - ANBEFALING FOR GOD SKIKK OG PRAKSIS I KONTROLLUTVALGSSEKRETARIATENE – MØTEBOK

RMN registrerer at anbefalingene knyttet til pkt 2.2 angir innholdskrav til møteboken, men ingen spesifikke anbefalinger til form. I vedlegg 3 framkommer imidlertid en eksempelprotokoll som viser anbefalt oppsett. RMN vil foreslå at arbeidsgruppa vurderer å presisere hvem som innstiller og hvem som fatter vedtak. Dette for å sikre tydelighet for lesere av protokollen, og kanskje spesielt sikre riktig forståelse der hvor sekretariatets innstilling og kontrollutvalgets vedtak ikke har samme ordlyd. Vårt forslag er derfor at man i eksempelprotokollen skriver:

Sekretariatets innstilling:

(Møte) Behandling:

Votering:

Kontrollutvalgets vedtak:

RMN har fått tilbakemelding i forvaltningsrevisjoner at enkelte folkevalgte ønsker at organets vedtak i saken kommer først i protokollen. Det vil være en mulighet for sekretariatene å se hen til lokal praksis i kommunen (eks kommunestyret). RMN har ingen sterk oppfatning av dette, så lenge det tydelig framgår hvem som innstiller og hvem som har fattet vedtak.

Til anbefaling nr 3 (pkt 2.2.2) vil RMN presisere at revisor arbeider ut ifra kontrollutvalgets vedtak, da spesielt i forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll (jfr RSK 001/002). Dette innebærer at viktige opplysninger som framkommer i møtet, og som har betydning for utvalgets vedtak, bør tas inn i protokollen (eks formål, spesielle risikoforhold, innspill fra utvalget vedr innretning). Dette i tråd med punkt 14 i høringsutkast til Anbefaling for god skikk og praksis i kontrollutvalgssekretariatene – bestilling, behandling og oppfølging av forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

DEL 2 - ANBEFALING FOR GOD SKIKK OG PRAKSIS I KONTROLLUTVALGSSEKRETARIATENE – BESTILLING, BEHANDLING OG OPPFØLGING AV FORVALTNINGSREVISJON OG EIERSKAPSKONTROLL

Innledningsvis vil RMN presisere at revisor arbeider i henhold til lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk. I forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll betyr dette at vi forholder oss til kommuneloven, forskrift om kontrollutvalg og revisjon, og bransjestandardene RSK001 og RSK002. Lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk presiserer revisors selvstendige ansvar for både dialog med kontrollutvalget/sekretariatet og planlegging, gjennomføring og rapportering fra utført forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Flere av anbefalingene berører ressurser til forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. RMN mener det er viktig, i tråd med vår rolle som revisor og NKRFs visjon, at vi etterstreber kostnadseffektive prosesser. RMN vil derfor understreke at en vurdering av hensiktsmessighet bør ligge til grunn for revisors tilstedeværelse og bidrag i kontrollutvalgets arbeid, da revisor nødvendigvis bruker tid på forberedelser, reiser og møter.

Anbefaling 2 kan leses som at revisor har plikt til å møte i alle møter i kontrollutvalget hvor det bestilles forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll. RMN foreslår følgende ordlyd: «Sekretariatet **bør avklare** om kommunens revisor deltar i møter hvor utvalget skal bestille forvaltningsrevisjon og/eller eierskapskontroll.»

Anbefaling 3 har over tid vært gjenstand for diskusjoner mellom kontrollutvalgene, sekretariatene og revisor. Kommunestyret må i henhold til kommuneloven (§23-3 og §23-4) delegere myndighet til kontrollutvalget dersom det skal gjøres endringer i vedtatte planer for forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll. Her er det noen viktige elementer, eksempelvis om delegasjon er gitt og hva 'endringer' innebærer. Dersom delegasjon ikke er gitt, så vil anbefaling 3 kunne bidra til brudd på kommunelovens bestemmelser. RMN er av den oppfatning at innretningen av arbeid med risiko- og vesentlighetsvurderinger, og utarbeidelse av planer for forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll, gir grunnlag for et systematisk og godt revisjons- og kontrollarbeid. Dersom det er grunn til å tro at risikoforholdene har endret seg i kommunen, så bør man heller vurdere å rullere planene for henholdsvis forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Anbefaling 4 berører problemstillinger i forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. RMN mener det er uheldig dersom kontrollutvalgene foretar valg av problemstillinger uten at revisor får mulighet til å vurdere hvorvidt og på hvilken måte de lar seg undersøke. Problemstillingene er sterkt førende for blant annet metodevalg/datainnsamling. RMN mener det er viktigere at kontrollutvalget diskuterer risikoforhold basert på ny og oppdatert informasjon, og at utvalget drøfter formålet med en eventuell undersøkelse. Dersom utvalget foretar valg av problemstillinger uten at revisor er gitt anledning til å vurdere disse, løper man risiko for at man ikke har tilstrekkelig med revisjonskriterier eller får tilgang på relevante data for å belyse problemstillingene, og med den følge at nytten av undersøkelsene blir begrenset.

Anbefaling 5 kan unntaksvis være hensiktsmessig. Før planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll blir vedtatt, er det utført risiko- og vesentlighetsvurderinger. Dette arbeidet bør gi grunnlag for vedtak om iverksetting av forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller som avdekker svakheter, feil og mangler. RMN mener at behovet for ytterligere informasjon i bestillingsfasen bør være minimal. Dersom det avdekkes at risikoforholdene er vesentlig endret etter bestillingsvedtak, gjennom eksempelvis risikoreduserende tiltak/forbedringsarbeid, så bør revisor gjøre kontrollutvalget oppmerksomme på det. Denne dialogen bør være tilstrekkelig til at utvalget kan revurdere sitt vedtak om gjennomføring av aktuelle forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll.

Anbefaling 6 tar utgangspunkt i gitte praksiser for bestilling og utførelse av forvaltningsrevisjon. RMN lurer på hvilken presisjon denne informasjonen skal ha? Og hvorvidt revisor skal avgi informasjon ut over en eventuelt avtalt rapportering? Dersom dette skal være en anbefaling til sekretariatene, så bør det framgå noe mer presist hvordan informasjonen bør innhentes, hvor presis den bør være og hvilken relevans denne informasjonen har for bestillingsvedtaket.

Anbefaling 9 - Dette er bra! Oppdatert info om risikoforhold på et tjenesteområde bør innhentes før vedtak om gjennomføring av en forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll. Kommunedirektøren er ofte den nærmeste til å gi slik oppdatering.

I **Anbefaling 11** bør «problemområder» erstattes med «risikoområder». Dette for å understreke at utvalget og revisor arbeider ut ifra en vurdering av risiko. Kontrollutvalget må gjerne formulere et formål med bestillingen (hvorfor ønsker vi å undersøke akkurat dette?). Dernest vil vi foreslå at planlegging går forut for gjennomføring av forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll.

Anbefaling 12 bør inneholde noe om dialog med revisor. Dersom leveringstidspunkt for prosjektplan skal inngå i vedtaket, så bør dette være avklart med revisor.

Anbefaling 14 bør fokusere på relevante fakta for temaet som kontrollutvalget har vedtatt å undersøke. Eksempelvis kan dette være nye opplysninger med betydning for vurdering av risiko på det aktuelle området.

Anbefaling 16 bør endres språklig fra «...kontrollutvalgets ønsker.» til «...kontrollutvalgets vedtak.». Anbefalingen kan indikere at det er et krav om behandling av prosjektplan i kontrollutvalget. RMN kan ikke se at det eksisterer noe slikt krav.

Anbefaling 17 og 18 går også langt i å indikere at det er et krav om behandling av prosjektplan i kontrollutvalget. RMN kan ikke se at det eksisterer noe slikt krav.

Anbefaling 18 har i tillegg en ordlyd lik Anbefaling 2. RMN foreslår følgende ordlyd: «Sekretariatet **bør avklare** om kommunens revisor...»

Anbefaling 19 stadfester det som er indikert i anbefalingene 16 – 18. RMN kan ikke se at det eksisterer et krav om at prosjektplanen skal behandles i kontrollutvalget. Denne anbefalingen foreslås endret til bør/kan jamfør innledende veiledning om gradering av anbefalinger.

Anbefaling 20 forutsetter at det er avtalt levering av prosjektplan.

Anbefaling 21 bør sees i sammenheng med Anbefaling 6.

Anbefaling 23 bør sees i sammenheng med Anbefaling 6 og 21.

Anbefaling 24 - RMN kan ikke se at det eksisterer et krav om at prosjektplanen skal behandles i kontrollutvalget. Denne anbefalingen foreslås endret til bør/kan jamfør innledende veiledning om gradering av anbefalinger.

Anbefaling 25 og Anbefaling 26 – RMN vurderer disse anbefalingene som gode, forutsatt at prosjektplan blir behandlet i kontrollutvalget.

Anbefaling 27 og Anbefaling 28 – Revisor har selvstendige plikter knyttet til å informere om forhold som har vesentlig betydning for gjennomføringen av oppdraget (eks RSK001 pkt 7). RMN mener at disse to anbefalingene kan slås sammen, og knyttes til revisors plikter om å avklare med kontrollutvalget.

Anbefaling 30 – RMN foreslår å bruke begrepet «uklarheter» framfor «mangler».

Anbefaling 41 – RMN foreslår å presisere at dette gjelder kommunedirektørens uttalelserett i henhold til kommuneloven §23-5. Det er greit at det ikke oppstår misforståelse om dette gjelder uttalelseretten etter forskrift om kontrollutvalg og revisjon §14.

Anbefaling 45 – Forslag til presisering: «Sekretariatet bør, så langt det er adgang til, bidra til at rapporten og kontrollutvalgets vedtak/innstilling behandles i kommunestyret innen rimelig tid.»

Anbefaling 46 – RMN foreslår at man henviser til anbefaling 40 her.

Vi ønsker lykke til med det videre arbeidet.

Med vennlig hilsen

Unni Romstad
Ass. daglig leder

Direkte ☎ 417 39 319 eller ✉ unni.romstad@revisjonmidtnorge.no

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur